

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ТЕРНОПІЛЬСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ІВАНА ПУЛЮЯ
Факультет економіки та менеджменту**

ГУСАР ЕДУАРД ОЛЕГОВИЧ

УДК 65.016: 631.1

**ІННОВАЦІЙНИЙ МЕХАНІЗМ ПІДВИЩЕННЯ
КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ В УМОВАХ ПЕРЕХОДУ
ДО СТАЛОГО РОЗВИТКУ
(НА ПРИКЛАДІ ПСП «АГРОФІРМА БІЛОГІРСЬКА»)**

Спеціальність – 073 «Менеджмент»,
спеціалізація «Управління інноваційною діяльністю»

**АВТОРЕФЕРАТ
на здобуття освітнього рівня «магістр»**

Тернопіль, 2018

Магістерською роботою за ОКР «Магістр» є кваліфікаційна наукова праця на правах рукопису.

Робота виконана на кафедрі управління інноваційною діяльністю та сферою послуг Тернопільського національного технічного університету імені Івана Пулюя.

Науковий керівник: доктор економічних наук
Мельник Лілія Миколаївна,
доцент кафедри управління інноваційною діяльністю та сферою послуг ТНТУ ім. І. Пулюя

Рецензент: кандидат технічних наук, доцент
Галушак Михайло Петрович,
доцент кафедри менеджменту у виробничій сфері ТНТУ ім.І. Пулюя

Завідувач кафедри
управління інноваційною
діяльністю та сферою послуг

Б.М. Андрушків

Секретар екзаменаційної комісії

І.Б. Федішин

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми. Посилення конкурентної боротьби зумовлене появою нових конкуруючих підприємств. Відповідно постає питання розробки конкурентної стратегії. Актуальність досліджуваного питання зумовлена тим, що сучасна економіка визначає конкретні вимоги до підвищення рівня конкурентоспроможності організацій: необхідне оперативне реагування на зміну господарської ситуації з метою підтримки стійкого фінансового стану і постійного вдосконалення організації діяльності відповідно до зміни кон'юнктури ринку. При цьому багатоаспектним є значення показників конкурентоспроможності компаній.

Серед вітчизняних і зарубіжних науковців вагомий вклад у розвиток сучасної теорії конкурентоспроможності внесли Андрушків Б.М., Ансофф І., Балабанова І. В., Бокій В. І., Воронкова А.Е., Градов А.П., Гранатуров В. М., Герчикова І. Н., Дикань В. Л., Должанський І. З., Жигулін А. А., Загорна Т. О., Зубко Л.В., Іванова О.Ю., Казанцев С. Ю., Литвиненко А.Т., Мазаракі А.А., Малюта Л.Я., Мельник Л.М., Павлова В.А., Портер М., Шерстюк Р.П. та інші. Вивченням питання формування конкурентної стратегії займалися відомі зарубіжні та вітчизняні вчені-економісти: Голод І. Ю., Мінцберг Г., Маслоу А., Хемел Г., Котлер Ф., Ковальська Ю. Г., Нефедова О.Г., Момот В. Є., Парсяк В., Румянцев А.П.

Необхідно відзначити, що всі їхні наукові розробки зводяться до двох особливостей: перша – підприємства повинні використовувати конкурентні стратегії залежно від своєї ролі на цільовому ринку; друга – всі підходи мають індивідуальні відмінності один від одного і застосування тієї чи іншої стратегії тягне за собою різні результати діяльності підприємств. Однак, не дивлячись на всі особливості, виділені вченими на сьогоднішній день недостатньо розробленим залишається методичний інструментарій формування конкурентної стратегії, який дав би можливість розвинути потенційні конкурентні переваги підприємства в умовах переходу до сталого розвитку.

Мета і завдання дослідження. *Метою* магістерської роботи є удосконалення механізму підвищення конкурентоспроможності в умовах переходу до сталого розвитку.

Для досягнення поставленої мети були поставлені і вирішені такі основні завдання:

- дослідити теоретичні основи конкурентних відносин у підприємницькому економічному середовищі;
- визначити поняття стратегії та види конкурентних стратегій;
- вивчити способи підвищення конкурентоспроможності підприємств в сучасних економічних умовах;
- здійснити аналіз методів оцінювання рівня конкурентоспроможності підприємства;
- дослідити фактори, що забезпечують конкурентні переваги підприємству;

- охарактеризувати стратегічні альтернативи підвищення конкурентоспроможності підприємства з метою досягнення сталого розвитку;
- економічно обґрунтувати інноваційно-інвестиційний проект з придбання безпілотного літального апарату (БПЛА) для ПСП «Агрофірма Білогірська»;
- довести наявність взаємозв'язку та синергічного ефекту між системою управління якістю та системою екологічного управління.

Об'єкт дослідження – ПСП «Агрофірма Білогірська», основним видам діяльності якого є вирощування зернових культур (крім рису), бобових культур і насіння олійних культур.

Предмет дослідження – процес підвищення конкурентоспроможності підприємства в умовах переходу до сталого розвитку.

Методи виконання – для вирішення поставлених у роботі завдань використано систему методів наукового дослідження, а саме: аналіз і синтез (для обґрунтування теоретичних положень і практичних рекомендацій); комплексний аналіз (при дослідженні конкурентоспроможності підприємства з метою забезпечення його сталого розвитку); аналітичні методи: порівняльний і економічний аналіз (для розрахунку основних показників господарської діяльності, визначенні показників ефективності запровадження проектної пропозиції).

Інформаційною базою дослідження є документи і матеріали органів державної влади і управління, законодавчі і нормативні акти України, матеріали і дані періодичного друку, монографічна і інша наукова література за темою магістерської роботи.

Емпіричною базою є аналітичні дані, опубліковані в науковій літературі і періодичному друці, експертні розробки і оцінки українських і зарубіжних учених, а також аналітичні і власні розрахункові матеріали автора.

Практичне значення одержаних результатів. У процесі дослідження запропоновано напрями підвищення конкурентоспроможності в умовах переходу до сталого розвитку, зокрема розроблено інноваційно-інвестиційний проект з придбання безпілотного літального апарату (БПЛА) для ПСП «Агрофірма Білогірська», а також обґрунтовано наявність взаємозв'язку та синергічного ефекту між системою управління якістю та системою екологічного управління.

Апробація результатів дослідження. Основні висновки, положення та результати дослідження були розглянуті і схвалені на науково-практичній конференції, а також на кафедрі управління інноваційною діяльністю та сферою послуг Тернопільського національного технічного університету імені Івана Пулюя.

Обсяг і структура дипломної роботи. Магістерська робота викладена на 157 сторінках комп'ютерного тексту, складається зі вступу, п'яти розділів, висновків, списку використаних джерел із 90 найменувань, 2 додатки. Робота включає 7 таблиць, 10 рисунків.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ МАГІСТЕРСЬКОЇ РОБОТИ

У вступі обґрунтовано актуальність магістерської роботи, визначено мету та основні завдання, сформульовано об'єкт, предмет, методи дослідження, відображено практичне значення отриманих результатів, наведено дані щодо апробації результатів магістерського дослідження за визначеною темою.

У першій – теоретичній частині – «**Теоретичні основи підвищення конкурентоспроможності підприємства**» досліджено теоретичні основи конкурентних відносин у підприємницькому економічному середовищі; визначено поняття стратегії та види конкурентних стратегій; вивчено способи підвищення конкурентоспроможності підприємств в сучасних економічних умовах.

Аналіз літературних джерел показав, що в економічній теорії й досі не існує єдиного поняття «конкуренція». Проте серед різних трактувань конкуренції виділяють три основні її види: поведінкова, структурна і функціональна. Поведінкове трактування конкуренції – це боротьба за гроші покупця шляхом задоволення його потреб. Структурне трактування – аналіз структури ринку для визначення міри свободи продавця й покупця на ринку (типи ринку) і способу виходу з нього. Функціональне – суперництво старого з новим, з інноваціями, коли приховане стає явним. Тут конкуренція веде до кращого використання вміння і знань. Більша частина досягнутих людських благ отримана саме шляхом змагання, конкуренції.

Конкуренція, як об'єктивне економічне явище, присутнє в діяльності господарюючих суб'єктів, найчастіше визначається як суперництво між ними з метою успішного просування на ринок своїх товарів. Конкуренція означає наявність на ринку великої кількості незалежно діючих продавців і покупців. Конкуренція є тим механізмом, який встановлює ціну на рівні, за якого досягається ринкова рівновага і забезпечується оптимальний розподіл ресурсів і доходів (рис. 1).

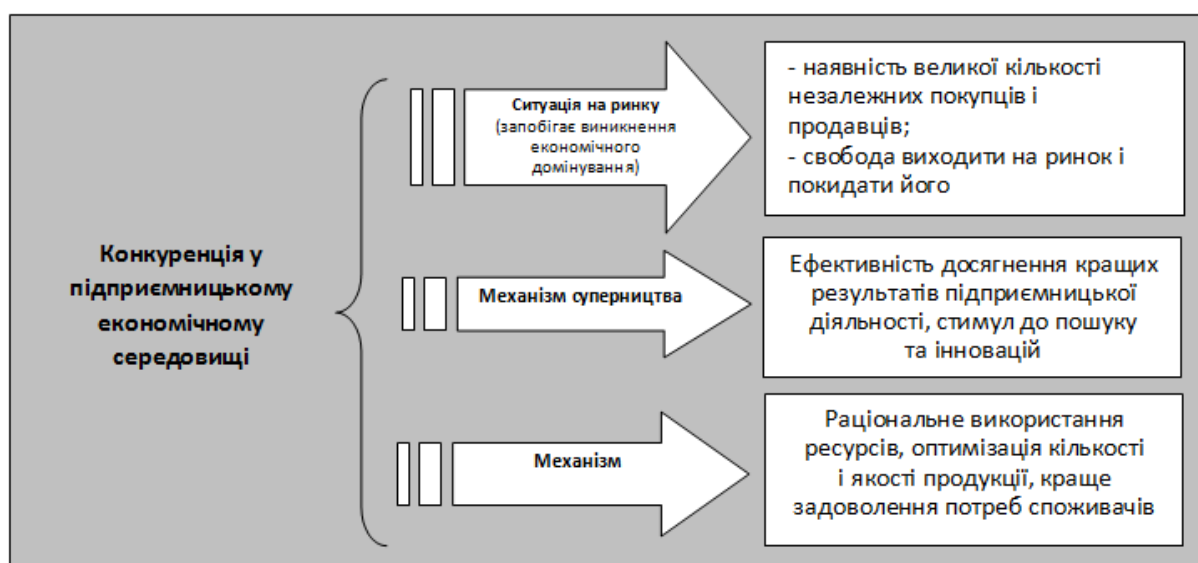

Рис. 1. Структурні складові конкуренції у підприємницькому економічному середовищі

На сучасному етапі розвитку в економічній теорії традиційно використовуються два основних підходи до розуміння конкуренції, які в узагальненому вигляді використовують дві характеристики: «результат» і «процес». Згідно з першим підходом, конкуренція – це ситуація на ринку, за якої жоден з господарюючих суб'єктів не в змозі суттєво вплинути на загальні умови економічного обміну. Конкуренція тут є властивістю рівноважного стану будь-якого ринку зі статичними базовими характеристиками. Виходячи з цього, аналіз конкуренції за даним підходом здійснюється в межах часткової або загальної рівноваги з використанням метода порівняльної статистики. Найчіткіше цей підхід викристалізувався у науковій парадигмі «структура → поведінка → результативність». Другий підхід пов'язаний з аналізом конкуренції виключно як процесу. При цьому підкреслюється специфіка конкуренції як процедури відкриття нових можливостей використання існуючих (доступних) ресурсів, а також створення нових ресурсів. За такого підходу конкуренція розглядається передусім як динамічний процес, що проявляється в удосконаленні продуктів і технологій, відкритті нових ринків, нових джерел сировини або нового типу організації. Це, зазвичай, вимагає здійснення інвестицій, стимулом для яких є можливість отримання позитивного прибутку, поки цінова конкуренція не приведе до зниження цін до рівня довгострокової рівноваги.

Основними факторами розвитку конкуренції традиційно вважаються:

- загальноекономічні – загальний рівень і динаміка виробництва, стан ділової активності, стан ринків, наявність та структура ресурсів, розвиненість кредитно-фінансової системи;
- технологічні – галузева структура економіки, рівень розповсюдження сучасних технологій, наявність в економіці технологічного лідера, сприйнятливність економіки до інновацій;
- політико-правові – цілі державної політики, ступінь втручання держави в економічні процеси, наявність правових норм економічної діяльності, правова і соціальна стабільність у суспільстві;
- соціально-культурні – національні традиції, духовні цінності суспільства, економічна активність населення, культура загальна, професійна, юридична, економічна, ділова;
- міжнародні – ділова активність на міжнародних ринках, дії міжнародних економічних організацій, стабільність світової фінансової системи, масштаби і темпи розвитку світової торгівлі.

На основі опрацювання наукової літератури встановлено, що загалом існує декілька шляхів підвищення конкурентоспроможності підприємства: зростання обсягів реалізації продукту; поліпшення якості продукту, що випускається; зменшення витрат; бенчмаркінг.

Управління конкурентною поведінкою бізнес-організації базується на розробці та ефективній реалізації зваженої, обґрунтованої конкурентної стратегії, яка передбачає забезпечення конкурентних переваг на тривалий період (5–10 років). Систему конкурентних стратегій підприємства відображено на рис. 2.

Варто зауважити, що система конкурентних стратегій підприємства тісно пов'язана з іншими стратегіями організації. Проектування стратегій конкуренції

має свої особливості для підприємств різних розмірів, сфер діяльності, організаційно-правових форм. Конкурентні стратегії підприємства повинні бути адаптованими до особливостей структури конкурентного середовища, а також до особливостей динаміки ринку.

Рис. 2. Система конкурентних стратегій підприємства

У другій частині – аналітико-дослідницькій – «Аналіз конкурентоспроможності ПСП «Агрофірма Білогірська» висвітлено загальну характеристику досліджуваного підприємства; здійснено аналіз методів оцінювання рівня конкурентоспроможності підприємства; досліджено фактори, що забезпечують конкурентні переваги підприємству.

ПСП «Агрофірма Білогірська» розташоване у с. Білогірка Лановецького району Тернопільської області. За організаційно-правовою формою господарювання є приватним сільськогосподарським підприємством. Основним видом діяльності є вирощування зернових культур (крім рису), бобових культур і насіння олійних культур. ПСП «Агрофірма Білогірська» відноситься до середніх підприємств, оскільки налічує в середньому 45 працюючих осіб. Для аналізу ефективності роботи досліджуваного підприємства, проведено аналіз основних техніко-економічних показників його діяльності (табл. 1).

Таблиця 1

Основні техніко-економічні показники діяльності
ПСП «Агрофірма Білогірська»

№ п/п	Показники	Одиниця виміру	Роки		Відхилення +/-
			2016	2017	
1	Чистий дохід від реалізації продукції	тис.грн.	27286	41234	+13948
2	Собівартість реалізованої продукції	тис.грн.	16520	22534	+6014
3	Фінансовий результат до оподаткування (прибуток)	тис.грн.	6532	15763	+9231
4	Податок на прибуток	тис.грн.	-	-	-

5	Чистий фінансовий результат (прибуток)	тис.грн.	6532	15763	+9231
6	Середньорічна вартість основних фондів	тис.грн.	2283	2080,5	-202,5
7	Власний капітал	тис.грн.	18571	29781,5	+11147,5

Аналіз показників даної таблиці засвідчує позитивну динаміку, оскільки у 2017 році відображається зростання усіх їх значень. Так, чистий дохід від реалізації продукції зріс на 13948 тис.грн. або на 52% порівняно з попереднім роком. Собівартість продукції теж зросла, проте це пояснюється не здороженням матеріалів, а збільшення виробничої програми. Сума чистого прибутку, отриманого агрофірмою у 2017 році становила 15763 тис.грн., що на 9231 тис.грн. або у 2,5 рази більше попереднього року. Поряд з цим, з таблиці видно, що середньорічна вартість основних фондів у 2017 р. знизилася на 202,5 тис.грн. А сума власного капіталу зросла на 11147,5 тис.грн. або на 60%.

У роботі для аналізу рівня КСП підприємств усі методичні підходи поділено на такі групи:

I. Методи оцінки КСП підприємств на основі порівняльних переваг або виходячи з оцінки КСП продукції (методи порівняльних переваг, на основі оцінки ефективної конкуренції, профіль вимог, профіль полярностей, на основі оцінки показників фінансово-господарської діяльності підприємств, на основі оцінки КСП продукції).

II. Матричні методи оцінки (матриця БКГ; матриця «МакКінсі – Дженерал Електрик»).

III. Інтегральні методи (оцінка КСП підприємства на основі експертних методів, метод радара, метод із застосуванням таксономічного аналізу).

Узагальнення точок зору вчених дозволили сформувати перелік факторів, що впливають на конкурентостійкість підприємства, і класифікувати їх за такими ознаками: фактори, що знижують конкурентостійкість підприємства, або призводять до її втрати (зовнішні і внутрішні); фактори, що сприяють конкурентостійкості підприємства (зовнішні і внутрішні).

У третій частині – проектно-рекомендаційній – **«Удосконалення механізму підвищення конкурентоспроможності ПСП «Агрофірма Білогірська» в умовах переходу до сталого розвитку»** охарактеризовано стратегічні альтернативи підвищення конкурентоспроможності підприємства з метою досягнення сталого розвитку; економічно обґрунтовано інноваційно-інвестиційний проект з придбання безпілотного літального апарату (БПЛА) для ПСП «Агрофірма Білогірська»; доведено наявність взаємозв'язку та синергічного ефекту між системою управління якістю та системою екологічного управління.

Забезпечення стійких конкурентних позицій вітчизняних аграрних підприємств передбачає розробку шляхів підвищення ефективності виробництва за наявності розроблених стратегій функціонування в конкурентному середовищі. ПСП «Агрофірма Білогірська», як потенційний лідер агроринку регіону, володіє вагомою часткою ринку і випереджає інші підприємства за ціновими змінами, охопленням зони розподілу продукції і витратами на стимулювання збуту.

Підтримуючи філософію системи управління якістю, формування стратегії підвищення конкурентоспроможності ПСП «Агрофірма Білогірська» повинне базуватися на інтегрованому підході. Інтегрований підхід полягає у тому, що для того, щоб зберегти своє лідируюче становище на ринку і досягти стійкої конкурентоспроможності підприємство повинне діяти відразу на «чотири фронти»:

1) підприємство має знайти можливості і засоби для підвищення сукупного попиту;

2) організації слід прагнути ще більше збільшити свою частку ринку, навіть якщо обсяг ринку залишається незмінним;

3) постійне зниження витрат повинно залишитися її сильною стороною;

4) підприємство повинно захистити свою частку ринку за допомогою майстерних оборонних і наступаючих дій.

Виходячи з запропонованих чотирьох напрямів стратегії, у роботі запропоновано такі конкретні проектні пропозиції для підвищення конкурентоспроможності ПСП «Агрофірма Білогірська»:

1. Використання безпілотних літальних апаратів для агромоніторингу.

2. Впровадження у практичну діяльність системи екологічного управління для забезпечення синергічного ефекту з системою управління якістю.

На основі проведеного дослідження діяльності ПСП «Агрофірма Білогірська» визначено, що з метою підвищення його конкурентоспроможності в умовах переходу до сталого розвитку доцільним є застосування сучасних інноваційних технологій, зокрема засобів для здійснення моніторингу посівів основних культур, вирощуванням яких займається досліджуване підприємство, тобто озимої пшениці, ярого ячменю, кукурудзи, сої та соняшника. Доцільність впровадження нових технологій обумовлюється ще й констатацією фактів надмірних витрат споживання пального для моніторингу посівів протягом 3 останніх років (2015-2017 рр.). Для цього запропоновано застосовувати дрон моделі DJI Phantom 4 RTK, який має вбудовану сантиметрову навігаційну систему позиціонування RTK і високопродуктивну систему візуалізації. Він зменшує кількість необхідних опорних точок до 0, що економить не менше 75% часу в процесі виконання геодезичних робіт. На борту встановлена резервна система позиціонування GNSS, під приймачем RTK – для підтримки стабільності польоту в районах з низьким рівнем сигналу.

Вартість даного дрона становить 46 500 грн. Термін гарантійної служби дрона при максимальній експлуатації – 7 років. Враховуючи площу полів, які необхідно моніторити для даної агрофірми слід придбати для початку 7 таких дронів.

Загалом для агровиробника економічний ефект полягає у:

– економії пального за рахунок оптимізації кількості обробок та шляхів проходження техніки;

– мінімізації використання насінневого матеріалу, добрив та поливних вод за рахунок запобігання їх непродуктивних витрат;

– збереженні та підвищенні врожайів за рахунок своєчасного посіву та збирання врожаю, диференційованого, залежно від потреб сільгоспкультур в

умовах конкретного поля, підживлення, зрошення, проведення обробок отрутохімікатами;

– запобіганні втрат врожаїв за рахунок неякісного проведення технологічних операцій, пошкоджень хворобами та шкідниками, крадіжок тощо;

– оптимізації витрат на виробництво та підвищення якості планування виробничої діяльності агропідприємств;

– уточненні прогнозів отримання врожаїв та прибутків від реалізації продукції.

Якщо припустити, що економічний результат від використання даного дрона виражений вартісним показником зменшення втрати пального, то ця сума, для прикладу у 2017 році, сягнула б 97 454 грн. Розрахована економічна ефективність на основі показників чистої теперішньої вартості, індексу прибутковості, терміну окупності, свідчить про те, що запропоноване проектне рішення з придбання 7 дронів загальною вартістю 325 500 грн. для агромоніторингу є доволі перспективним напрямом для даної агрофірми:

У четвертій частині **«Охорона праці та безпека у надзвичайних ситуаціях»** розкрито сутність і значення контролю за станом охорони праці на підприємстві, здійснено аналіз умов праці у відділі збуту ПСП «Агрофірма Білогірська», досліджено особливості організації та проведення рятувальних та інших невідкладних робіт на об'єктах економіки в осередках ураження, а також проведення оцінки стійкості ПСП «Агрофірма Білогірська» до впливу світлового випромінювання ядерного (техногенного) вибуху.

У п'ятій частині **«Екологія»** досліджено питання нормування плати за забруднення навколишнього середовища та описано систему екологічних стандартів.

ВИСНОВКИ

У магістерській роботі узагальнено теоретичні основи конкурентних відносин у підприємницькому економічному середовищі, досліджено особливості організації виробничо-господарської діяльності ПСП «Агрофірма Білогірська» та визначено напрями підвищення конкурентоспроможності в умовах переходу до сталого розвитку. Отримані результати та висновки дослідження можна звести до наступного:

1. Аналіз літературних джерел показав, що в економічній теорії й досі не існує єдиного поняття «конкуренція». Проте серед різних трактувань конкуренції виділяють три основні її види: поведінкова, структурна і функціональна. Поведінкове трактування конкуренції – це боротьба за гроші покупця шляхом задоволення його потреб. Структурне трактування – аналіз структури ринку для визначення міри свободи продавця й покупця на ринку (типи ринку) і способу виходу з нього. Функціональне – суперництво старого з новим, з інноваціями, коли приховане стає явним. Тут конкуренція веде до кращого використання вміння і знань. Більша частина досягнутих людських благ отримана саме шляхом змагання, конкуренції.

2. Встановлено, що на практиці розробка стратегії включає виконання таких етапів: визначення стратегічної установки, місії, цілей існування; політики розвитку підприємства; аналіз стратегічного потенціалу підприємства; аналіз зовнішнього середовища підприємства; визначення можливих стратегічних зон господарювання; визначення стратегічних альтернатив та формування «стратегічного набору» підприємства (сукупності стратегій, що розробляються на різних рівнях управління); розробка довгострокових планів, програм, тактичних планів, оперативних організаційних планів.

3. Для аналізу рівня КСП підприємств усі методичні підходи поділено на такі групи: I. Методи оцінки КСП підприємств на основі порівняльних переваг або виходячи з оцінки КСП продукції (методи порівняльних переваг, на основі оцінки ефективної конкуренції, профіль вимог, профіль полярностей, на основі оцінки показників фінансово-господарської діяльності підприємств, на основі оцінки КСП продукції). II. Матричні методи оцінки (матриця БКГ; матриця «МакКінсі – Дженерал Електрик»). III. Інтегральні методи (оцінка КСП підприємства на основі експертних методів, метод радара, метод із застосуванням таксономічного аналізу).

4. У роботі обґрунтовано, що конкурентоспроможність підприємства повинна забезпечуватися такими показниками, як висока виробнича ефективність, яка реалізується завдяки сучасному обладнанню, технологіям, кваліфікованими працівниками та здатністю завоювати й тривалий час утримувати стійні позиції на ринку, що забезпечується завдяки ефективному використанню принципів управління.

5. На основі проведеного дослідження встановлено, що основними умовами забезпечення конкурентоспроможності є: забезпечення єдності розвитку техніки, технології, економіки, управління; застосування сучасних методів дослідження й розробок (програмно-цільове планування, теорія прийняття рішень тощо); застосування наукових підходів до стратегічного менеджменту; розгляд взаємозв'язків функцій управління будь-яким процесом на всіх стадіях життєвого циклу об'єкта; формування системи заходів із забезпечення конкурентоспроможності різних об'єктів.

6. Узагальнення точок зору вчених дозволили сформулювати перелік факторів, що впливають на конкурентостійкість підприємства, і класифікувати їх за такими ознаками: фактори, що знижують конкурентостійкість підприємства, або призводять до її втрати (зовнішні і внутрішні); фактори, що сприяють конкурентостійкості підприємства (зовнішні і внутрішні).

7. У роботі обґрунтовано, що процес управління конкурентоспроможністю підприємства можна представити у вигляді чотирьох взаємопов'язаних блоків: визначення основних пріоритетів; визначення завдань; розробка стратегії; реалізація стратегії.

8. На основі проведеного дослідження визначено, що з метою підвищення його конкурентоспроможності в умовах переходу до сталого розвитку доцільним є застосування сучасних інноваційних технологій, зокрема засобів для здійснення моніторингу посівів основних культур, вирощуванням яких займається досліджуване підприємство, тобто озимої пшениці, ярого ячменю, кукурудзи, сої

та соняшника. Доцільність впровадження нових технологій обумовлюється ще й констатацією фактів надмірних витрат споживання пального для моніторингу посівів протягом 3 останніх років (2015-2017 рр.). Для цього запропоновано застосовувати дрон моделі DJI Phantom 4 RTK. З метою обґрунтування доцільності використання дронів для агромоніторингу використано загальноприйняті показники оцінювання ефективності інвестицій, за результатами яких визначено, що: термін окупності витрат становить більше шести років – 6,86 року; чиста теперішня вартість дорівнює 6 624,91 грн.; індекс прибутковості складає 1,02. Значення всіх показників – вище їхніх нормативних значень, отже, проект рекомендовано прийняти до впровадження.

9. У роботі доведено, наявність взаємозв'язку та синергічного ефекту між системою управління якістю та системою екологічного управління з метою переходу до сталого розвитку. Описано процес впровадження СЕМ на ПСП «Агрофірма Білогірська» послідовно у 5 етапів: підготовчий; планування; впровадження та функціонування; контрольні та коригуючі дії; аналіз системи з боку керівництва. Ефективність впровадження системи екологічного менеджменту для досліджуваного ПСП «Агрофірма Білогірська» виражатиметься зменшенням сплати екологічного податку на суму 2280 грн.

СПИСОК ПРАЦЬ АПРОБАЦІЙНОГО ХАРАКТЕРУ ЗА ТЕМОЮ МАГІСТЕРСЬКОЇ РОБОТИ

1. Гусар Е.О., Мельник Л.М. Підходи до формування стратегії підвищення конкурентоспроможності підприємства в умовах переходу до сталого розвитку // Актуальні задачі сучасних технологій: зб. тез доповідей міжнар. наук.-техн. конф. молодих учених та студентів, (Тернопіль, 28–29 листопада 2018 р.) в 3-х томах / М-во освіти і науки України, Терн. націон. техн. ун-т ім. І. Пулюя [та ін.]. Тернопіль: ФОП Паляниця В.А., 2018. Т. 3. – 287 с. С. 163-164.

АНОТАЦІЯ

Гусар Е.О. Інноваційний механізм підвищення конкурентоспроможності в умовах переходу до сталого розвитку (на прикладі ПСП «Агрофірма Білогірська»).

Магістерська робота (157 с., 10 рис., 7 табл., 90 літ. джерел) на здобуття освітньо-кваліфікаційного рівня «магістр» за спеціальністю 073 «Менеджмент», спеціалізації «Управління інноваційною діяльністю». – Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя, факультет економіки та менеджменту. – Тернопіль, 2018.

Магістерська робота присвячена удосконаленню механізму підвищення конкурентоспроможності в умовах переходу до сталого розвитку. У роботі: досліджено теоретичні основи конкурентних відносин у підприємницькому економічному середовищі; визначено поняття стратегії та види конкурентних

стратегій; вивчено способи підвищення конкурентоспроможності підприємств в сучасних економічних умовах; здійснено аналіз методів оцінювання рівня конкурентоспроможності підприємства; досліджено фактори, що забезпечують конкурентні переваги підприємству; охарактеризовано стратегічні альтернативи підвищення конкурентоспроможності підприємства з метою досягнення сталого розвитку; економічно обгрунтовано інноваційно-інвестиційний проект з придбання безпілотного літального апарату (БПЛА) для ПСП «Агрофірма Білогірська»; доведено наявність взаємозв'язку та синергічного ефекту між системою управління якістю та системою екологічного управління.

Ключові слова: розвиток, управління, інновації, конкурентоспроможність, прибуток, структура, проект, ефективність.

ANNOTATION

Husar E.O. Innovation mechanism of competitiveness increase under transition to sustainable development conditions (PJC “Agrocompany Bilogirska” as a case study).

Master's thesis (157 p., 10 fig., 7 tabl., 90 lit.) for obtaining the educational qualification of «Master» in the specialty 073 «Management», specialization «Management of innovation». – Ternopil Ivan Puluj National Technical University, faculty of Economics and Management. – Ternopil, 2018.

Master's work is devoted to improvement of the increasing competitiveness mechanism under the transition to sustainable development. In this paper, there were: researched the theoretical bases of competitive relations in the entrepreneurial economic environment; defined the concept of strategy and types of competitive strategies; studied the methods of increasing the competitiveness of enterprises in modern economic conditions; carried out the analysis of methods for assessing the competitiveness level of the enterprise; investigated the factors that provide competitive advantages to the enterprise; described the strategic alternatives for enhancing the competitiveness of the enterprise in order to achieve sustainable development; economically justified innovative investment project to acquire unmanned aerial vehicle (UAV) for the PJC «Agrocompany Bilogirska»; proved the relationship and the synergistic effect between quality management system and environmental management system.

Keywords: development, management, innovation, competitiveness, profit, structure, project, efficiency.